

ПЕРСПЕКТИВА ЗАСТОСУВАННЯ ЕКСТРАКТІВ ВІТАНІЇ ТА ЧЕБРЕЦЮ ПРИ ЛІКУВАННІ ПОРУШЕННЯ СНУ

Федорунько В. К., Ковалевська І. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

fedorunkovictoria@gmail.com

Вступ. Вітанія снодійна (Ашваганда, Індійський женьшень), *Withania somnifera* – лікарська рослина сімейства Пасльонові (*Solanaceae*). Це вічнозелений гіллястий чагарник, який культивується в багатьох штатах Індії із відносно сухим кліматом, а також у Непалі. Ашваганда в перекладі із санскриту означає «та, що має запах коня», оскільки вважалося, що вона наділяє кінською витривалістю та працездатністю. Вітанія снодійна широко використовується на своїй батьківщині завдяки тим терапевтичним ефектам, які вона проявляє. Традиційно в ліках, приготованих з рослини, використовуються її коріння та листя. Коріння містить алкалоїди, стероїдні лактони, та вільні амінокислоти, такі як гліцин, цистин, аланін, та триптофан. Під ім'ям ашваганда рослина поширена як біологічно активна добавка в Європі. Вітанія снодійна поєднує в собі одночасно три дії: заспокійливу, снодійну та тонізуючу.

Чебрець повзучий, *Thymus Serpyllum* – лікарська рослина родини Ясноткові, низькорослий чагарник с приємним ароматом. В медицині використовується трава чебрецю, що містить ефірну олію (тимол, карвакрол, п-цимол, у-терпінен, а-терпінеол, борнеол. А також дубильні речовини, гіркоти, камедь, терпенові з'єднання (урсова та олеанова кислоти), флавоноїди та велику к-сть мінеральних солей. Застосовується, як седативний засіб для лікування тривожних станів, нервозності, стресу, та при захворюваннях верхніх дихальних шляхів, при патологіях серця, сечових шляхів та статевої системи.

Мета дослідження – дослідження даних літератури щодо перспективи застосування вітанії снотворної та чебрецю при лікуванні інсомнії.

Матеріали та методи – аналіз та узагальнення наукової інформації щодо перспективи використання вітанії та чебрецю при розладах сну. Для пошуку та об'єктування інформації були використані відкриті традиційні та електронні джерела наукової літератури.

Результати дослідження. Механізм дії вітанії на сьогоднішній час досі точно не встановлений, але попередні дослідження показали, що після її прийому, людина скоріше засинає, довше часу проводить уві сні, та відмічає покращення якості сну. Деякі дослідники вважають, що сонливість у людини визиває триетиленгліколь, що входить до складу ашваганди. Інші припускають, що рослина діє на ГАМК-рецептори, що призводить до зменшення психічної збудливості, активізації енергетичних процесів мозку, покращення дихальної активності тканин і утилізації глюкози, результатом чого є якісний глибокий сон. Основними активними речовинами вітанії є вітаноліди (вітанолід А та вітаферин А). Вітаноліди – це група фітостероїдів, які містяться в коренях та плодах ашваганди. Вони мають здатність знижувати рівень кортизолу в організмі, тим самим, знімаючи стрес, який є дуже частою причиною безсоння. Проведений на людях експеримент показав, що щоденний прийом вітанії протягом шести тижнів у дозі 250-600 мг екстракту покращив сон на 72% та суттєво знизив нервово напруження. Інший експеримент, який проходив протягом 60 днів показав, що прийом 600 мг екстракту ашваганди на добу, допоміг зняти тяжку депресію на 79%.

Наразі, вітанія снодійна входить до складу дієтичних добавок для покращення якості сну та позбавлення від тривожних станів.

Чебрець за рахунок наявності високого вмісту тимолу в ефірній олії ефективний при лікуванні інсомнії, стресу та тривожних станів. Рослина нормалізує кровопостачання головного мозку і знімає напругу. Входить до складу лікарських седативних зборів.

Висновки. Отже, проведений аналіз ефективності вітанії снодійної та чебрецю свідчить про доречність створення лікарських засобів на основі лікарської сировини цих рослин для лікування періодичного чи хронічного безсоння, особливо у випадках, коли інсомнія викликана нервовою напругою, тривожністю, стресовим станом, чи депресією.

ЕФЕКТИВНІ ПОРОШКИ ПРИ ЗАСТУДІ ТА ГРИПІ ДЛЯ ДОРОСЛИХ ТА ДІТЕЙ

Холод В. О., Пуль-Лузан В. В.

Науковий керівник: Ярних Т. Г.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

pulluzanv@gmail.com

Вступ. Осіннє похолодання, сезон простуд. А цього року він ще й нашаровується на напружену епідобстановку з коронавірусом. В аптеках почався наплив покупців із симптомами ГРВІ та застуди. Незмінно популярними та улюбленими у покупців залишаються порошки для приготування гарячого пиття. Ними можна смачно зігрітися в негоду і швидко полегшити прояви хвороби.

Мета дослідження. Обґрунтування доцільності розробки нового екстемпорального засобу у формі порошку з метою розширення асортименту новим вітчизняним препаратом.

Матеріали та методи. У роботі використано методи пошуку, аналізу та статистичні методи обробки інформації.

Результати дослідження. У різноманітті порошків для усунення симптомів ГРВІ та застуди складно розібратися не лише покупцям, а й фармацевтам. Щоб підібрати той, який підійде покупцеві найбільше, з урахуванням скарг, віку, супутніх захворювань та переваг, необхідно орієнтуватися в ЛП легко та швидко. Всі вони створені для того, щоб усунути симптоми, що супроводжують хворобу: температуру, озноб, ломоту в тілі, головний біль, нежить, закладеність носа, чхання. Всі препарати є порошками (гранули) в пакетиках, які розчиняються в теплій воді для отримання напою. Напій діє швидко, часто приємний на смак і більш щадний до слизової шлунково-кишкового тракту порівняно з таблетованими формами. Пити такий напій треба одразу після приготування. Відрізняються порошки між собою різним поєднанням діючих речовин та їх дозування. Залежно від цього препарати відрізняються за впливом на організм, віковими обмеженнями, показаннями та протипоказаннями. Зазначимо, що на ринку є повні аналоги щодо складу основних активних речовин у різних виробників.

Висновки. Склад допоміжних речовин у всіх порошків також різний. Особливо важливим є наявність/відсутність цукру у складі для людей з цукровим діабетом. Препаратів, дозволених для застосування при цукровому діабеті, мало. Як правило, більшість протипоказана або рекомендована застосовувати з обережністю. Розрізняються порошки також за смаками, виробником, ціною.